

ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนา
วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
Knowledge & Understanding on Democratic Politics of the People and the People's
Attitude towards Development of Democratic Culture in Chum Phae Municipality Area,
Khon Kaen province

พงษ์เมธิ ไชยศรีหา

Pongmetee Chaiseeha

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 2) ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ประชากรได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งและมีที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จำนวน 23,694 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 393 คน จากการคำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและแบบง่าย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ด้านหลักอำนาจธิปไตยของปวงชน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 34.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 41.5 และระดับน้อย ร้อยละ 24.4 ด้านหลักเสรีภาพ ในระดับมาก ร้อยละ 30.8 ระดับปานกลาง ร้อยละ 50.9 และระดับน้อย ร้อยละ 18.3 ด้านหลักความเสมอภาค ร้อยละ 35.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 44.8 และระดับน้อย ร้อยละ 19.3 ด้านหลักกฎหมาย ร้อยละ 41.9 ระดับปานกลาง ร้อยละ 36.9 และระดับน้อย ร้อยละ 21.2 ด้านหลักเสียงข้างมาก ร้อยละ 53.5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 30.5 และระดับน้อย ร้อยละ 16.0 2) ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้ดังนี้ สถาบันทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ 4.62) รองลงมาเป็นสถาบันทางการเมือง ($\bar{X}$ 4.54) สถาบันครอบครัว ($\bar{X}$ 4.53) สื่อสารมวลชน ($\bar{X}$ 4.45) และด้านศาสนา ($\bar{X}$ 4.42) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การกล่อมเกลาทางการเมือง

ABSTRACT

This research aimed: 1) to study knowledge and understanding on democratic politics of the people in Chum Phae municipality area, Khon Kaen province, and 2) to investigate the people's attitude towards the development of democratic political culture in Chum Phae municipality area, Khon Kaen province. The research populations were 23,694 who had the right to vote and had living address registered in Chum Phae municipality area. Simple size was drawn by stratified random sampling of 393. The research instrument was a set of questionnaire with 5 level scales; statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The research findings were found that : 1) The people's knowledge and understanding on 5 aspects in democratic politics were revealed in term of rating level from the most, the moderate and the less, respectively as follows : (1) the sovereignty was 34.1%, 41.5%, and 24.4%; The liberty was 30.8%, 50.9%, and 18.3% ; The equality was 35.9%, 44.8%, 44.8%, and 19.3% ; The legal was 41.9%, 36.9%, and 21.2% and The majority was 53.5%, 30.5% and 16.0%. 2) The people's attitude towards the development of democratic political culture in Chum Phae municipality area, Khon Kaen in overall aspects was very high level. Considering into each aspect ranking from the high est to the lowest mean, it was found that : the educational institution was at ($\bar{X}$ 4.62), political institutions was at ($\bar{X}$ 4.54), family institutions was at ($\bar{X}$ 4.53), mass media was at ($\bar{X}$ 4.45) and religion was at ($\bar{X}$ 4.42)

Keywords : Political Socialization

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่มาจากตะวันตกและเป็นระบอบที่นานาอารยประเทศนิยมใช้เป็นแนวทางในการปกครอง หรือที่เรียกว่าประชาธิปไตยกระแสหลัก (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2558) โดยเป็นระบอบการปกครองกระแสหลักที่สังคมไทยพยายามเรียกร้องและแสวงหาความหมายที่แท้จริง แต่ดูเหมือนว่าระบอบการปกครองดังกล่าวไม่สามารถผสมผสานให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทยได้อย่างลงตัวเท่าใดนัก เห็นได้จากคนไทยส่วนใหญ่รู้แต่เพียงประชาธิปไตยที่เป็นรูปแบบหรือโครงสร้างเท่านั้น แต่ยังไม่รู้เนื้อหาสาระของประชาธิปไตยที่แท้จริงคืออะไร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตยที่ฝังรากลึกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมในชีวิตประจำวัน (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2557) ทั้งนี้สาเหตุสำคัญมาจากการที่สังคมไทยยังคงอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์มาอย่างยาวนาน ทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความโน้มเอียงไปในทางอำนาจนิยมหรือประเพณีนิยม แม้ว่าประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมากกว่า 8 ทศวรรษแล้วก็ตาม แต่วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประเทศไทย ไม่ได้พัฒนาก้าวหน้าไปตามระยะเวลาแต่ประการใด เนื่องจากประชาธิปไตยของประเทศไทยต้องเผชิญกับความวุ่นวายและความขัดแย้งเชิงอำนาจทางการเมืองของบรรดาผู้นำทางการเมือง (บุญทัน ดอกไธสง, 2555) จึงเกิดเป็นวงจรอุบาทว์ทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ มีการร่างรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ความวุ่นวายทางการเมือง ปฏิวัติรัฐประหาร เป็นต้น

ทิศทางการเมืองของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์หลายท่านได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย อาทิ สุรชัย ศิริไกร (2550) ได้สะท้อนให้เห็นว่า ประชาธิปไตยของไทยนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 เป็นต้นมานั้น เกิดความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิงเนื่องจากผู้นำทางการเมืองไทยเน้นการพัฒนาประชาธิปไตยที่สถาบันทางการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว เช่น เน้นที่การร่างรัฐธรรมนูญ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ การพัฒนาพรรคการเมือง การกระจายอำนาจระหว่างสถาบันทางการเมืองและการพัฒนาองค์กรอิสระขึ้นมาควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของสถาบันทางการเมือง ฯลฯ จนทำให้เกิดการละเลยหรือมองข้ามในประเด็นการสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยที่เป็นแบบแผนความเชื่อ ความคิด ทศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางการเมืองให้กับผู้คนในสังคม ขณะที่สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2551) ได้ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การสถาปนาระบอบประชาธิปไตยให้มีเสถียรภาพอย่างยั่งยืนได้นั้น มิได้หมายความว่าแต่เพียงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และศรัทธาต่อคุณค่าความเป็นประชาธิปไตย จากทัศนะของนักวิชาการทั้งสองท่านนั้นแสดงให้เห็นว่า ปัญหาการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของไทยยึดติดอยู่กับรูปแบบและโครงสร้างมากเกินไป จนละเลยสาระสำคัญของประชาธิปไตยที่หมายถึงจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางการเมือง สถาบันทางศาสนา และสื่อสารมวลชน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่เขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยการกล่อมเกลางานการเมืองจากสถาบันหลัก ได้แก่

2.1 การวัดความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก

2.2 ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางการเมือง สถาบันทางศาสนา และสื่อสารมวลชน

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งและมีที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 23,694 คน (บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งครั้งล่าสุด นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น วันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2556)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งและมีที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จำนวน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 393 คน จากการคำนวณตามสูตรของ Yamane (1973)

4. ขอบเขตระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2560 – มกราคม พ.ศ. 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อการกล่อมเกลางานทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายของความรู้ความเข้าใจเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางการเมือง สถาบันทางศาสนา และสื่อสารมวลชน เป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
2. การลงรหัสข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบข้อมูลแล้วมากำหนดใส่รหัส
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย 1) ค่าร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย และ 3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตย หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพในหลักการประชาธิปไตย 5 ด้าน ได้แก่ หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก

ทัศนคติของประชาชน หมายถึง ทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย 5 ด้าน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางการเมือง สถาบันทางศาสนา และสื่อสารมวลชน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น (ตัวแปรตาม) ประกอบด้วยหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน หลักเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักกฎหมาย และหลักเสียงข้างมาก ผู้วิจัยใช้วิธีการหาค่าความถี่และร้อยละ

กรณีความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมกำหนดเป็นช่วงการให้คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 25 ข้อ ได้คะแนน 0-8 คะแนน กำหนดให้ค่าระดับเป็น 1 แปลความหมายว่า น้อย คะแนน 9-16 กำหนดให้ค่าระดับเป็น 2 แปลความหมายว่า ปานกลาง คะแนน 17 ขึ้นไป แปลความหมายว่า มาก

กรณีวัดความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายด้าน กำหนดเป็นช่วงการให้คะแนน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ด้านละ 5 ข้อ ได้คะแนน 0-2 คะแนน กำหนดให้ค่าระดับเป็น 1 แปลความหมายว่า น้อย คะแนน 3 แปลความหมายว่า ปานกลาง คะแนน 4-5 แปลความหมายว่า มาก ทั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย (0-8 คะแนน)	60	15.3
ระดับปานกลาง (9-16 คะแนน)	198	50.4
ระดับมาก (17-25 คะแนน)	135	34.3
รวม	393	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น คะแนนเต็มเท่ากับ 25 คะแนน ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามได้คะแนนมากที่สุดเท่ากับ 20 คะแนน และ คะแนนน้อยสุดเท่ากับ 7 คะแนน หากจำแนกเป็น 3 ระดับ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในระดับมาก จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมา ในระดับปานกลาง จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 และ ในระดับน้อย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และร้อยละความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายด้าน

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน		
ระดับน้อย (0-2 คะแนน)	96	24.4
ระดับปานกลาง (3 คะแนน)	163	41.5
ระดับมาก (4-5 คะแนนขึ้นไป)	134	34.1
2. ด้านหลักเสรีภาพ		
ระดับน้อย (0-2 คะแนน)	72	18.3
ระดับปานกลาง (3 คะแนน)	200	50.9
ระดับมาก (4-5 คะแนนขึ้นไป)	121	30.8
3. ด้านหลักความเสมอภาค		
ระดับน้อย (0-2 คะแนน)	76	19.3
ระดับปานกลาง (3 คะแนน)	176	44.8
ระดับมาก (4-5 คะแนนขึ้นไป)	141	35.9
4. ด้านหลักกฎหมาย		
ระดับน้อย (0-2 คะแนน)	83	21.2
ระดับปานกลาง (3 คะแนน)	145	36.9
ระดับมาก (4-5 คะแนนขึ้นไป)	165	41.9
5. ด้านหลักเสียงข้างมาก		
ระดับน้อย (0-2 คะแนน)	63	16.0
ระดับปานกลาง (3 คะแนน)	120	30.5
ระดับมาก (4-5 คะแนนขึ้นไป)	210	53.5

จากตารางที่ 2 ค่าความถี่และค่าร้อยละความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า **ด้านหลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน** ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 ระดับปานกลาง จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 และระดับน้อย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

ด้านหลักเสรีภาพ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ระดับปานกลาง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 และระดับน้อย จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3

ด้านหลักความเสมอภาค ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 ระดับปานกลาง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 และระดับน้อย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3

ด้านหลักกฎหมาย ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 ระดับปานกลาง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 และระดับน้อย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2

ด้านหลักเสียงข้างมาก ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ระดับปานกลาง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และระดับน้อย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0

2. การวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยตัวแปร 5 ด้าน (ตัวแปรอิสระ) ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันทางการเมือง สถาบันทางศาสนา และสื่อสารมวลชน ผู้วิจัยวัดระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันครอบครัว

ด้านสถาบันครอบครัว	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ประชาธิปไตยจะพัฒนาได้ต้องเริ่มต้นจากการอบรมสั่งสอนของคนในครอบครัว	4.66	0.49	มากที่สุด	1
2. การอบรมกล่อมเกลาคือความรู้ประชาธิปไตยภายในครอบครัว ผู้ใหญ่ต้องทำเป็นแบบอย่าง	4.59	0.50	มากที่สุด	2
3. ประชาธิปไตยพื้นฐานที่มีความมั่นคงและยั่งยืนมากที่สุดเริ่มต้นจากครอบครัว	4.58	0.49	มากที่สุด	3
4. การพัฒนาประชาธิปไตยที่เห็นผลดี คือ สมาชิกในครอบครัวต้องร่วมกันสร้าง	4.53	0.52	มากที่สุด	4
5. กิจกรรมภายในครอบครัวมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานได้	4.29	0.46	มากที่สุด	5
รวม	4.53	0.15	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันครอบครัว ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประชาธิปไตยจะพัฒนาได้ต้องเริ่มต้นจากการอบรมสั่งสอนของคนในครอบครัว ($\bar{X} = 4.66$) การอบรม

กลุ่มกลางองค์ความรู้ประชาธิปไตยภายในครอบครัว ผู้ใหญ่ต้องทำเป็นแบบอย่าง ($\bar{X} = 4.59$) ประชาธิปไตยพื้นฐานที่มีความมั่นคงและยั่งยืนมากที่สุดเริ่มต้นจากครอบครัว ($\bar{X} = 4.58$) การพัฒนาประชาธิปไตยที่เห็นผลดีคือ สมาชิกในครอบครัวต้องร่วมกันสร้าง ($\bar{X} = 4.53$) กิจกรรมภายในครอบครัวมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานได้ ($\bar{X} = 4.29$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันการศึกษา

ด้านสถาบันการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. เนื่องจากเด็กนักเรียนใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าอยู่บ้าน โรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญในการกล่อมเกลาเรื่องประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี	4.68	0.49	มากที่สุด	1
2. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องประชาธิปไตยมากกว่าอยู่ที่บ้าน เนื่องจากมีกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากกว่า	4.65	0.49	มากที่สุด	2
3. กิจกรรมเรียนรู้ประชาธิปไตยในโรงเรียน เช่น การเลือกหัวหน้าชั้นเรียน การเลือกตั้งประธานนักเรียน ฯลฯ ทำให้เด็กนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น	4.40	0.51	มากที่สุด	4
4. กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง	4.39	0.50	มากที่สุด	5
5. การเรียนรู้หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียนมีองค์ความรู้ที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์แบบ	4.64	0.50	มากที่สุด	3
รวม	4.62	0.27	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เนื่องจากเด็กนักเรียนใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าอยู่บ้าน โรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญในการกล่อมเกลาเรื่องประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.68$) นักเรียนได้รับความรู้เรื่องประชาธิปไตยมากกว่าอยู่ที่บ้าน เนื่องจากมีกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากกว่า ($\bar{X} = 4.65$) การเรียนรู้หลักการประชาธิปไตยในโรงเรียนมีองค์ความรู้ที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์แบบ ($\bar{X} = 4.64$) กิจกรรมเรียนรู้ประชาธิปไตยในโรงเรียน เช่น การเลือกหัวหน้าชั้นเรียน การเลือกตั้งประธานนักเรียน ฯลฯ ทำให้เด็กนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.40$) กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.20$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันทางการเมือง

ด้านสถาบันทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ประชาชนเรียนรู้การเมืองผ่านทางรัฐสภา โดยติดตามการทำหน้าที่ของ สส. ที่ตนเองเลือกเข้าไป	4.52	.49	มากที่สุด	2
2. การเรียนรู้ทางการเมืองที่ประชาชนคุ้นเคยมากที่สุด คือ การเลือกตั้งของท้องถิ่น	4.70	.50	มากที่สุด	1
3. ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเรียนรู้ทางการเมืองผ่านการเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทุกระดับ	4.39	.50	มากที่สุด	5
4. ประชาชนรับทราบโครงสร้างอำนาจทางการเมืองโดยการศึกษาจากรัฐธรรมนูญ	4.48	.49	มากที่สุด	3
5. กลุ่มการเมืองในพื้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชน	4.40	.50	มากที่สุด	4
ภาพรวม	4.54	.26	มากที่สุด	

จากตารางที่ 5 พบว่า ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเรียนรู้ทางการเมืองที่ประชาชนคุ้นเคยมากที่สุด คือ การเลือกตั้งของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.70$) ประชาชนเรียนรู้การเมืองผ่านทางรัฐสภา โดยติดตามการทำหน้าที่ของ สส. ที่ตนเองเลือกเข้าไป ($\bar{X} = 4.52$) ประชาชนรับทราบโครงสร้างอำนาจทางการเมืองโดยการศึกษาจากรัฐธรรมนูญ ($\bar{X} = 4.48$) กลุ่มการเมืองในพื้นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชน ($\bar{X} = 4.40$) ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเรียนรู้ทางการเมืองผ่านการเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองทุกระดับ ($\bar{X} = 4.39$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันทางศาสนา

ด้านสถาบันทางศาสนา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. วัดมีส่วนสำคัญในการอบรมกล่อมเกลาลักษณะธรรมะ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น ที่มีสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย	4.62	.48	มากที่สุด	4
2. การอบรมกล่อมเกลาด้วยวิธีการเทศนาหลักธรรมะที่มีการประยุกต์กับประชาธิปไตยของพระภิกษุมีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักและเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยได้ง่าย	4.71	.47	มากที่สุด	1
3. การเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้ง พระภิกษุมีส่วนในการชี้แนะประชาชน	4.41	.50	มากที่สุด	5
4. หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนากับหลักการประชาธิปไตยมีความคล้ายคลึงกัน เช่น หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค เป็นต้น	4.66	.51	มากที่สุด	3
5. วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กกต. ต้องบูรณาการการทำงานกับทางวัด	4.69	.48	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.42	.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 6 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสถาบันทางศาสนา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การอบรมกล่อมเกลาด้วยวิธีการเทศนาหลักธรรมะที่มีการประยุกต์กับประชาธิปไตยของพระภิกษุมีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักและเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยได้ง่าย ($\bar{X} = 4.71$) วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กกต. ต้องบูรณาการการทำงานกับทางวัด ($\bar{X} = 4.69$) หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนากับหลักการประชาธิปไตยมีความคล้ายคลึงกัน เช่น หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค เป็นต้น ($\bar{X} = 4.66$) วัดมีส่วนสำคัญในการอบรมกล่อมเกลาลักษณะธรรมะ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น ที่มีสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.62$) การเลือกตั้งทุกระดับและทุกครั้ง พระภิกษุมีส่วนในการชี้แนะประชาชน ($\bar{X} = 4.41$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อสารมวลชน

ด้านสื่อสารมวลชน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ปัจจุบันสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทางการเมืองของประชาชน	4.69	.47	มากที่สุด	1
2. ปัจจุบันสื่อมวลชนทำหน้าที่ตีแผ่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างหลากหลาย	4.63	.52	มากที่สุด	2
3. สื่อสารมวลชนนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้ประชาชนในทิศทางที่ถูกต้อง	4.35	.55	มากที่สุด	4
4. ปัจจุบันประชาชนสามารถเลือกรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสื่อสารมวลชนหลายประเภท	4.36	.54	มากที่สุด	3
5. กระบวนการกล่อมเกลางานการเมืองที่ง่ายและรวดเร็วที่สุด คือ การใช้สื่อในการดำเนินการ	4.22	.66	มากที่สุด	5
ภาพรวม	4.45	.31	มากที่สุด	

จากตารางที่ 7 พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ด้านสื่อสารมวลชน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจุบันสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในทางการเมืองของประชาชน ($\bar{X} = 4.69$) ปัจจุบันสื่อมวลชนทำหน้าที่ตีแผ่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.63$) ปัจจุบันประชาชนสามารถเลือกรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสื่อสารมวลชนหลายประเภท ($\bar{X} = 4.36$) สื่อสารมวลชนนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้ประชาชนในทิศทางที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.35$) กระบวนการกล่อมเกลางานการเมืองที่ง่ายและรวดเร็วที่สุด คือ การใช้สื่อในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.22$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมือง ประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม

ทัศนคติของประชาชน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. สถาบันครอบครัว	4.53	0.15	มากที่สุด	3
2. สถาบันทางการศึกษา	4.62	0.27	มากที่สุด	1
3. สถาบันทางการเมือง	4.54	0.26	มากที่สุด	2
4. สถาบันทางศาสนา	4.42	0.33	มากที่สุด	5
5. สื่อสารมวลชน	4.45	0.31	มากที่สุด	4
ภาพรวม	4.50	0.28	มากที่สุด	

จากตารางที่ 8 พบว่า ทศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถาบันทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.62$) สถาบันทางการเมือง ($\bar{X} = 4.54$) สถาบันครอบครัว ($\bar{X} = 4.53$) สื่อสารมวลชน ($\bar{X} = 4.45$) และด้านศาสนา ($\bar{X} = 4.42$)

อภิปรายผล

จากการศึกษา “การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องงานวิจัยของธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ (2559) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรภิรมณ์ ศรีทองคำ และวัลลภ รัชฉัตรานนท์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ทั้งนี้ การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้การเมืองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเมืองในภาคประชาชนเป็นเรื่องที่ไม่มีความซับซ้อน โดยเริ่มต้นจากการเรียนรู้ผ่านทางกิจกรรมทางการเมืองในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติที่มีการเลือกตั้ง สส. และ สว. ตลอดจนการลงประชามติต่างๆ และระดับท้องถิ่น อาทิ การเลือกตั้งนายก อบต. นายกเทศมนตรี และผู้นำชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมการเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติจนกระทั่งเกิดเป็นประสบการณ์ หรือทำให้เห็นเป็นรูปแบบที่ประชาชนเข้าใจได้ว่า กิจกรรมการเลือกตั้งหรือการลงประชามติ แล้วมีการลงคะแนนเสียงโดยยึดเสียงข้างมากเป็นแนวทางการตัดสินใจ ผลแพ้ชนะ กิจกรรมเหล่านี้ คือ ประชาธิปไตยในชุมชน ดังนั้น ด้วยความที่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ ได้สัมผัสกับกิจกรรมการเลือกตั้งและการเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยหาเสียงจากพรรคการเมืองระดับชาติ หรือกลุ่มผู้สมัครในระดับ

การเมืองท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีประสบการณ์การเรียนรู้ประชาธิปไตยโดยตรงและก่อให้เกิดทัศนคติต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Ozlem (2015) ให้ความคิดเห็นไว้ว่า พลเมืองจะมีความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้องก็ต่อเมื่อ ประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองในชีวิตประจำวัน และเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งประชาชนมีความรู้สึกว่าการเมือง คือ สิ่งที่ไม่อาจจะปฏิเสธได้ในชีวิตประจำวัน และพร้อมที่จะเรียนรู้กับแนวคิดประชาธิปไตยที่ปรากฏทั้งในสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และที่สำคัญ สื่อสังคมออนไลน์มีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักการและแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยค่อนข้างมาก จากแนวคิดดังกล่าวมีสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญทัน ดอกไธสง (2559) ได้กล่าวไว้ว่า การจะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อเรื่องประชาธิปไตยอย่างถ่องแท้ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองให้มากขึ้น ยิ่งประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้ประชาชนมีความรู้และเกิดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยฐานรากมากขึ้นเท่านั้น

2. จากการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วงธรรม สรณะ (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่น : ศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองประชาธิปไตยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของ นริศ จันทวรรณ (2558) ได้ศึกษาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย : กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงระดับปริญญาตรี ส่วนกลาง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการกล่อมเกลากิจกรรมการเมืองอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้การที่ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับฐานรากที่จะต้องอาศัยกระบวนการกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองที่มีความหลากหลายจากสถาบันที่มีหน้าที่ในการขัดเกลากิจกรรมสังคม ซึ่ง Dawson & Prewitt (1969) ได้แบ่งกลุ่มสถาบันที่ทำหน้าที่ขัดเกลากิจกรรมสังคมออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อนและสังคม กลุ่มสถาบันการศึกษา และกลุ่มทางสังคม ทั้งสี่กลุ่มยังคงปรากฏให้เห็นการทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ Lucian (1962) ได้กล่าวว่า กลุ่มทางสังคมทั้ง 4 กลุ่มนี้ จะทำหน้าที่อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นมูลฐานเริ่มแรกที่คนเกิดขึ้นมาจะต้องได้รับการอบรมในครอบครัว (2) ขั้นที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพหรือมีความสำนึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (3) ขั้นบุคคลได้รับการกล่อมเกลากิจกรรมจากสถาบันทางสังคม จนเกิดเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง (4) ขั้นการเลือกสรรทางการเมือง ซึ่งเป็นขั้นที่บุคคลเข้าใจต่อการเมืองอย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตามสื่อสังคมออนไลน์ทางการเมืองก็มีผลไม่น้อยต่อการขัดเกลากิจกรรมทางการเมืองต่อประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพเช่นกัน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งประเด็นนี้ สัญญา เคนาภูมิ (2559), วลลภ รัฐฉัตรานนท์ และ สุเชาว์ ชยมชัย (2558) ได้ให้ข้อพิจารณาในประเด็นการกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองไว้ว่า สื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ปรากฏการณ์ทางการเมืองในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มีผลต่อทัศนคติของประชาชนในเรื่องของการอบรมกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองเช่นกัน กล่าวคือ ประชาชนได้เรียนรู้ปรากฏการณ์ทางการเมืองจากช่องทางที่หลากหลาย ทั้งจากตัวผู้แทนปวงชน (สส. สว. และผู้บริหารท้องถิ่น) สื่อสารมวลชนทุกประเภท และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเมืองในหมู่ประชาชนด้วยกัน ลิขิต อีริเวคิน (2557) ทำให้การกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองในชุมชนมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับของการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยเพื่อวัดความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ ที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย แม้ว่าโดยภาพรวมแล้วสัดส่วนคะแนนในระดับมากจะมีค่อนข้างสูง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วจะพบว่า ด้านหลักเสรีภาพ มีค่าคะแนนน้อยกว่าทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังถูกจำกัดด้วยกรอบความคิดที่นิยมผู้มีอำนาจหรือมีอิทธิพลประจำพื้นที่ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมักจะไม่ได้รับการยอมรับจากผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายในระดับท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่นบางกลุ่มยังมีความพยายามที่จะจำกัดกรอบความคิดของชาวบ้านให้เป็นไปตามที่กลุ่มตนเองกำหนด หากมีการสื่อสารข้อมูลชุดความคิดที่พยายามจำกัดกระบวนการคิดของประชาชนอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกขาดเสรีภาพในการแสดงออกถึงความคิดเห็น เพราะฉะนั้น คณะผู้บริหารท้องถิ่นควรพยายามกระตุ้นให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ แสดงความคิดเห็น หรือรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ เพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไขปัญหาความต้องการของพี่น้องประชาชนให้มากที่สุด ทั้งนี้ การเปิดเสรีทางความคิดจะทำให้ผู้บริหารทราบถึงความต้องการอย่างแท้จริงและนำไปสู่การกำหนดเป็นวาระของนโยบายเร่งด่วนอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด

1.2 จากผลการวิจัยเพื่อวัดความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่มีต่อการกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองประชาธิปไตย แม้ว่าโดยภาพรวมจะมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ด้านสถาบันทางศาสนามีค่าระดับอยู่ในลำดับท้ายในบรรดาด้านอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญกับสถาบันทางศาสนา อาทิ วัดในชุมชน เป็นต้น ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการบูรณาการระหว่างหลักธรรมะกับการอบรมกล่อมเกลากิจกรรมเมืองได้เท่าที่ควร ทั้งนี้ หากพิจารณาจากปรากฏการณ์ทางการเมืองในห้วงที่ผ่านมา จะพบว่าวัดมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนอยู่ไม่น้อย ดังนั้นเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ควรจะวางกรอบนโยบายการส่งเสริมหลักการเมืองประชาธิปไตยให้กับประชาชน โดยใช้วัดเป็นฐานในการถ่ายทอดความรู้เรื่องประชาธิปไตย เพราะสถาบันทางศาสนามีต้นทุนทางสังคมที่ได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชนในชุมชนมากกว่าสถาบันทางสังคมอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำวิจัยเรื่อง “การสร้างพลังประชาธิปไตยโดยใช้ประชาชนเป็นฐานในการพัฒนาของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น”

เอกสารอ้างอิง

- ธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์. (2559). *แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- นริศ จันทวรรณ. (2558). *ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงระดับปริญญาตรี ส่วนกลาง*. วารสารวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2555). *ขอบข่ายรัฐประศาสนศาสตร์ยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยาย “นโยบายสาธารณะศาสตร์”*.
- พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย).
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2558). *ประชาธิปไตยในยุคเปลี่ยนผ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ฟาเดียวกัน.
- พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2558). *ทัศนคติการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้าง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี*. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์, 2(2).
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2557). *วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน : กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบงและหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น*. วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3, 56-57.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2557, สิงหาคม). *วัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย*. ผู้จัดการ, น. 12.
- วงธรรม สรณะ. (2557). *พฤติกรรมประชาธิปไตยของประชาชนในท้องถิ่น : ศึกษาในจังหวัดจันทบุรี*. (งานวิจัยหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และสุเชาว์ ชยมชัย. (2558). *ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 6, 26 มิถุนายน 2558*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2551). *ปัจจัยภูมิหลัง วัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำเยาวชนไทย*. (งานวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- สัญญา เคนาภูมิ. 2559. *การตัดสินใจทางการเมืองแบบวิถีประชาธิปไตย : แนวคิดและรูปแบบลักษณะ (Political Decision on the Democratic Way of Life : Concept and Forms) ” มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 33 (2), 89-120*.
- สุรัชย์ ศิริไกร. (2550). *การพัฒนาประชาธิปไตยโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและจริยธรรมทางการเมือง. ในการประชุมวิชาการเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมือง จริยธรรม และการปกครองศูนย์ประชุมสหประชาชาติ, 8-10 พฤศจิกายน 2550*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ.
- Dawson, R. E. & Prewitt, K. (1969). *Political Socialization*. Boston : Little Brown and Co.
- Lucian, P. (1962). *Politics, Personality, and Nation Building: Burma's Search for Identity*. New Harven: Yale University Press.
- Ozlem, B. Y. (2015). *A new political perspective: simulative democracy*. 27 April 2016, 23rd International Conference, Venice.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. New York: Harper and Row.